

LESDOELEN

Deze lesfiche is de eerste les van de lessenreeksfiche 'Te oud voor taal'. In deze les leren de leerlingen de focus voor een onderzoek te bepalen en gaan ze aan de slag met het selecteren en beoordelen van bronnen.

Leerplandoelstellingen: De leerlingen selecteren relevante informatie in geschreven teksten; de leerlingen doorlopen een onderzoekscyclus in samenhang met specifieke inhoud van het leerplan.

SITES, BENODIGDHEDEN EN MATERIALEN

- Enkele teksten over de invloed van leeftijd op taalverwerving, zoals '[Waarom kinderen vlotter een taal leren dan volwassenen](#)' of '[Taal leren op latere leeftijd houdt brein langer fit](#)'
- Eventueel een tweede lesmoment waarin de leerlingen hun vooronderzoek verder uitwerken

BEGINFASE VAN DE LES

Start deze les met een kort klasgesprek om de voorkennis over het onderzoeksonderwerp op te halen. Wat zegt het buikgevoel van je leerlingen? Vinden ze zelf dat ze een nieuwe taal gemakkelijk oppikken? Geldt dit voor alle talen en voor alle aspecten van die talen? Denken ze dat hun ouders of grootouders het moeilijker zouden hebben om een nieuwe taal te leren? Kunnen ze oorzaken bedenken? Wat zouden ze te weten willen komen over dit onderwerp?

Noteer de eerste hypothesen en mogelijke onderzoeksvragen die uit het klasgesprek komen op het bord en geef daarna het doel van deze les(senreeks) duidelijk mee. Op het einde van dit eerste deel van hun onderzoek moeten de leerlingen in staat zijn om een onderzoeksvraag op te stellen. Op het einde van de volledige onderzoekscyclus geven ze een presentatie voor een groep vijfdejaars.

Variatie: In groepen waar klasgesprekken moeilijk op gang komen, kan je de leerlingen vragen hun eerste ideeën neer te schrijven op een kladblad alvorens ze klassikaal te brengen.

MIDDENFASE VAN DE LES

Laat de leerlingen hierna elk een van de (twee) teksten lezen. Zorg ervoor dat geen enkele leerling dezelfde tekst leest als hun buur en geef hun mee dat ze informatie moeten zoeken die de hypothesen op het bord bevestigen of ontcrachten. De leerlingen delen hun bevindingen eerst met hun buur en daarna met de volledige klas. Pas op basis van dit klasgesprek de hypothesen en onderzoeksvragen aan en voeg nieuwe onderzoeksvragen toe als dat kan. Daarnaast is dit klasgesprek ook de ideale gelegenheid om te modelleren hoe jij de betrouwbaarheid van de teksten controleert en hoe je ze gebruikt om op zoek te gaan naar nieuwe bronnen. Nu kunnen de leerlingen zelf aan de slag gaan. Geef hun de criteria voor een goede onderzoeksvraag, deelvraag en de kenmerken van kwalitatieve bronnen mee en laat ze bronnen zoeken om de onderzoeksvraag verder te verfijnen en relevante deelvragen op te stellen.

Differentiatie: Afhankelijk van de beschikbare lestijd en de klasgroep kan je beslissen om één onderzoeksvraag te behandelen met de volledige klas of een aparte focus (woordenschatverwerving, leesvaardigheid ...) te geven aan groepjes. Voor dit deel van de opdracht zullen de leerlingen trouwens extra tijd nodig hebben. Eventueel kan je hier een extra lesmoment spenderen aan het verzamelen en verwerken van bronnen en het bijstellen van de onderzoeksvraag en deelvragen.

EINDFASE VAN DE LES

Op het einde van deze eerste fase staan de leerlingen stil bij het gelopen proces tot nu toe. Bespreek samen met de leerlingen een van de opgestelde onderzoeksvragen en deelvragen. Zijn de vragen duidelijk? Zijn ze niet te breed? Zijn ze haalbaar om te beantwoorden? Ontbreken er nog deelvragen? Staan die deelvragen in de juiste volgorde? Waarom koos de leerling voor deze vraag? Is er een link tussen het vooronderzoek en de opgestelde vragen? ... Verdeel daarna de klas in groepjes en laat hen om beurten hun onderzoeksvraag en deelvragen voorstellen. De andere leerlingen van het groepje zijn het kritische publiek dat op basis van de gegeven criteria de spreker uitdagen om stil te staan of die oog had voor alle aspecten van een goede onderzoeksvraag met duidelijke deelvragen.

De inspiratiefiche is uiteraard geen afgewerkte les. De vragen hieronder helpen je om vanuit deze inspiratiefiche een les te ontwerpen voor jouw leerlingen volgens de principes van effectieve didactiek.

VOORBEREIDING

DOELGERICHT WERKEN

- Wat wil je dat er blijft plakken bij je leerlingen na deze les?
- Aan welke leerplandoelen werk je?
- Hoe kadert het lesdoel binnen een groter geheel?

BEGINSITUATIE

- Welke voorkennis hebben je leerlingen?
- Wat deden de leerlingen al rond die vaardigheid of dat thema?

ORGANISATIE

Welke materialen/lokaalopstelling/groepsindeling ... heb je nodig?

BEGINFASE

DOEL

- Hoe zorg ik dat het lesdoel en de succescriteria duidelijk zijn voor de leerlingen?
- Zien leerlingen de integratie van dit doel in het grotere geheel?

VOORKENNIS

- Hoe roep je voorkennis op bij alle leerlingen?
- Welke acties onderneem je voor leerlingen met minder voorkennis?
- Gebruiken je leerlingen eerder geleerde strategieën?

MOTIVATIE

- Hoe motiveer je je leerlingen voor je les?
- Hoe motiveer je je leerlingen om hun grenzen te verleggen?
- Krijgen je leerlingen keuzes en verantwoordelijkheid (voor hun leerproces)?

MIDDENFASE

INSTRUCTIE / PROBLEEMSTELLING

- Met welke voorbeelden verduidelijk je je instructies?
- Hoe verduidelijk je moeilijke begrippen waarvan je wilt dat leerlingen ze kennen?

BEGELEID INOEFENEN: STRATEGIEËN INOEFENEN / MODELING

- Hoe model je de aanpak voor opdrachten? En hoe bouw je die ondersteuning af?
- Wat doe je voor leerlingen die de strategieën nog niet zelfstandig toepassen?
- Welke ondersteuning bied je aan leerlingen met taalmoeilijkheden?

ACTIVEREN EN INTERACTIE STIMULEREN

- Hoe zorg je dat zoveel mogelijk leerlingen tegelijkertijd actief leren?
- Hoe bevorder je interactie tijdens de les?

CONTROLE VAN BEGRIP

Welke korte checks voorzie je om na te gaan of de leerlingen de geziene leerstof beheersen?

EINDFASE

- Hoe krijgen je leerlingen zicht op hun groei?
- Hoe kunnen je leerlingen aantonen dat ze de doelen bereikt hebben?
- Wanneer en hoe bouw je verder op deze les?